

Válasz Simonovits András opponensi véleményére

Mindenekelőtt köszönetet szeretnék mondani Simonovits Andrásnak, opponensemnek az alapos és támogató véleményéért. Külön köszönöm, hogy az értekezésem témáján kívül elért eredményeimre is röviden kitért.

Az opponensi véleményben megfogalmazott megjegyzésekre és észrevételekre szeretnék reagálni:

1. Egyetértek az opponensemvel, hogy a második fejezetben érdemes lett volna a volumen- és az árverseny elméletörténeti aspektusaira is kitérni, nevezetesen arra, hogy a Bertrand-modell a Cournot-modell kritikájaként született meg. Erre valóban, mint azt az opponensem is említi, a két modell és a köztük fennálló kapcsolat közismertsége miatt nem tértem ki. Az árvezérlés esetén már nem ilyen egyszerű a helyzet, mivel a szakirodalomban Forchheimer nevét általában nem említik, és a modelljét legtöbbször csak a domináns vállalati árvezérlés modelljeként szokták említeni. Megjegyzendő, hogy Forchheimer nevének említése nélkül olvashatunk a domináns vállalati árvezérlés modelljéről, például a Koppányi Mihály szerkesztésében, az első magyar szerzők által írt, 1989-ben megjelent Mikroökonómia tankönyvben, vagy Samuelson és Nordhaus (1987) Közgazdaságtan tankönyvében. Személy szerint Scherer és Ross (1990) szakkönyvében találkoztam először Forchheimer névvel. A domináns vállalati árvezérlés modelljének történelmével Schenzler, Siegfried és Thweatt (1992) foglalkozik. Az általuk vizsgált 23 középfokú Mikroökonómia könyvből 15 foglalkozik a domináns vállalati árvezérlés modelljével anélkül, hogy valamelyik is utalna a modell eredetére. Megállapítják, hogy a modell alapvető gondolatát Karl Forchheimer adta elő az Alfred Weber által a Prágai Károly-Ferdinand Egyetemen szervezett szemináriumsorozatán, amelyet Forchheimer 1908-ban publikált. Forchheimer még táblázatokkal dolgozva tulajdonképpen két diszkrét esetet oldott meg. A modell mai alakja és annak analitikus megoldása Stieglerhez (1940) köthető. Mivel Forchheimer életéről nem sok helyen olvashatunk, érdemes róla néhány szót ejteni. Karl Forchheimer 1880 július 29.-én született Prágában és 1959. június 19.-én hunyt el Bécsben. A prágai egyetemen tanult jogot és politikai közgazdaságtant, 1903-ban doktorált. 1912-ben Bécsbe költözött, ahol a „Társadalmi gondoskodási” minisztériumban miniszteri főtanácsosként a munkanélküliségi biztosítás

bevezetésének jogi és pénzügyi vonatkozásaival foglalkozott. A náci hatalomra kerülését követően zsidó felmenői miatt 1939-ben kényszerűen emigrált. Friedrich August Hayek közbenjárásának és többek között Oskar Morgenstern ajánlásának köszönhetően az Oxfordi Egyetem Statisztika Intézetében kapott állást (további részleteket illetően lásd Feichtinger, 2001).

2. A képletek helyenkénti kicsinyítése helyett önállóan értelmezhető jelölések bevezetése valóban javíthat a formális részek olvashatóságán.
3. Bár az értekezésben tárgyalt több modellben is az első vállalat kitüntetett szerepet játszik, a többi vállalat közötti sorrendiség közömbös, ezért használtam tőszámneveket sorszámnevek helyett a vállalatokra történő hivatkozáskor.
4. Köszönöm az opponensemnek, hogy felhívta a figyelmemet a 35 évvel ezelőtti Kornai--Martos szabályozáselméleti iskolára, amely a hiánygazdaságok környezetében vizsgálta a készletre vagy a rendelésre termelés közötti különbséget. Jóllehet az értekezésem más környezetben vizsgálja a kérdést, a jövőben figyelembe kívánom venni a hiánygazdaságok tapasztalatait e kérdéskörben.
5. A termelési mód szóhasználat az idősebb közgazdászoknál valóban a marxi fogalmat sugallja, és ezért megfontolandó az opponens által felvetett alternatív szóhasználat.

Végezetül még egyszer szeretném megköszönni opponensemnek a véleményét és a hasznos megjegyzéseit.

Budapest, 2013. február 12.

Tasnádi Attila

Hivatkozások

- Feichtinger J. (2001): *Wissenschaft zwischen den Kulturen: Österreichische Hochschul-lehrer in der Emigration 1933-1945*. Campus Verlag GmbH, Frankfurt am Main.
- Koppányi M., szerk. (1989): *Mikroökonómia*. Economix kiadó, Budapest.
- Samuelson P.A. és Nordhaus W.D. (1987): *Közgazdaságtan II. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó*, Budapest.
- Schenzler C., Siegfried J.J. és Thweatt W.O. (1992): The History of the Static Equilibrium Dominant Firm Price Leadership Model. *Eastern Economic Journal* 18, 171-186.
- Scherer F.M. és Ross D. (1990): *Industrial Market Structure and Economic Performance*, 3rd edition. Houghton Mifflin, Boston.
- Stigler G.J. (1940): Notes on the Theory of Duopoly. *Journal of Political Economy* 48, 521-541.